

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ



**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 4

Частина III



**Одеса
2018**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина III. – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – 196 с.

Автори:

Вітковська К. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю. О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Самотоєнкова О. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Тарасова К. І. – к.е.н., викладач кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Антоненко К. Е. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Барон Г. І. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бойчева О. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бурлаєва В. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Варналій А. О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Калантарчук Т. І. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Качкалова Л. Ю. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Лузанова К. А. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Любович А. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Манєва К. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мілева Т. Д. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мітішова І. С. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Москаленко К. С. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мотовіліна Г. В. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Негруль Д. А. – студент фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Пархоменко Л. В. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Поповська А. О. – студентка факультету міжнародної економіки Одеського національного економічного університету,
Саблістюк О. О. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Стародубцева Т. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Тутов В. О. – студент фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Унтілов В. В. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Чорний Є. В. – студент фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Шишацька В. А. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Шувера О. О. – студентка факультету міжнародної економіки Одеського національного економічного університету

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

© колектив авторів, 2018

ЗМІСТ

Варналій А.О., Самотоєнкова О.В. Аналіз середньої заробітної плати в Україні за видами економічної діяльності.....	7
Любович А.А., Ольвінська Ю.О. Аналіз середньої освіти в Україні.....	14
Калантарчук Т.І., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз показників навколишнього середовища.....	21
Бурлаєва В.С., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз захворюваності населення України.....	28
Бойчева О.П., Вітковська К.В. Статистичне дослідження рівня життя населення.....	33
Калантарчук Т.І., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз забору води з природних водних об'єктів в Україні та Одеській області.....	41
Шувера О.О., Тарасова К.І. Статистичний аналіз народжувальності в Україні	45
Поповська А.О., Тарасова К.І. Статистика сортування, переробки та вторинного використання відходів в Україні	53
Бойчева О.П., Самотоєнкова О.В. Сучасний стан фондового ринку України	58
Стародубцева Т.В., Самотоєнкова О.В. Статистичний аналіз ринку зерна в Україні	64
Варналій А.А., Самотоєнкова Е.В. Развитие рынка информационных услуг в Украине	69
Манєва К.П., Самотоєнкова О.В. Динаміка та структура споживчих товарів в Україні	77
Унтілов В.В., Самотоєнкова О.В. Сучасний стан ринку енергоресурсів в Україні	86
Калантарчук Т.І., Самотоєнкова О.В. Особливості розвитку ринку інновацій в Україні	92
Любович А.А., Самотоєнкова О.В. Аналіз первинного ринку нерухомості в Україні	97
Негруль Д.А., Ольвінська Ю.О. Особливості кредитування малого бізнесу в Україні	104

Тутов В.О., Ольвінська Ю.О. Проблеми та перспективи функціонування ринку дорогоцінних каменів	109
Качкалова Л.Ю., Саблюк О.А., Ольвінська Ю.О. Тенева економіка України	115
Унтілов В.В., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз рівня доходів населення України	121
Бойчева О.П., Ольвінська Ю.О. Сучасний стан житлового фонду України	128
Барон Г.І., Ольвінська Ю.О. Сучасний стан державного регулювання конкуренції та монополізації ринку в Україні	133
Шишацька В.А., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз демографічної ситуації в Україні	137
Мілева Т.Д., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз економічного розвитку Індії	142
Пархоменко Л.В., Москаленко Е.С., Ольвінська Ю.О. Статистический анализ ресурсов и расходов домохозяйств	147
Лузанова К.А., Ольвінська Ю.О. Сучасний стан та перспективи розвитку ринку послуг України	152
Чорний Є.В., Ольвінська Ю.О. Страховий ринок України: проблеми та перспективи розвитку	158
Мітішова І.С., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз доходів державного бюджету України	164
Мотовіліна Г.В., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз ринку праці в Україні	172
Негруль Д.А., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз зносу основних засобів в Україні	179
Антоненко К.Э., Ольвінська Ю.О. Анализ проблем налоговой системы Украин	185
Вітковська А.А., Ольвінська Ю.О. Використання статистичних методів у маркетингових дослідженнях	191

СУЧАСНИЙ СТАН РИНКУ ЕНЕРГОРЕСУРСІВ В УКРАЇНІ

Унтілов В. В.¹, Самотоєнкова О. В.²

¹ – студент, кафедра статистики,

² – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Унтілов В. В., Самотоєнкова О. В. Сучасний стан ринку енергоресурсів в Україні. У статті проаналізовано ринок енергоресурсів України, як невід'ємну частину економіки нашої країни. Висвітлено стан, особливості розвитку ринку енергоресурсів України. Наведено загальну характеристику та проведено аналіз провідних галузей ринку енергоресурсів України.

Ключові слова: ринок енергоресурсів, енергетика, нафтовидобувна промисловість, енергоефективність.

Унтілов В. В., Самотоєнкова Е. В. Современное состояние рынка энергоресурсов в Украине. В статье проанализирован рынок энергоресурсов Украины, как неотъемлемая часть экономики страны. Отражено состояние, особенности развития рынка энергоресурсов Украины. Приведена общая характеристика и проведен анализ ведущих отраслей рынка энергоресурсов Украины.

Ключевые слова: рынок энергоресурсов, энергетика, нефтедобывающая промышленность, энергоэффективность.

Untilov V. V., Samotoenkova E. V. The current state of the energy resources market in Ukraine. The article analyzes the market of energy resources of Ukraine as an integral part of the economy of our country. The state, peculiarities of the development of the energy resources market of Ukraine are highlighted. The dynamics of final energy consumption is considered. The general characteristic is given and the analysis of leading branches of the energy resources market of Ukraine is carried out.

Keywords: energy market, power engineering, oil industry, energy efficiency.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Унтілов, В. В. Сучасний стан ринку енергоресурсів в Україні [Текст] / В. В. Унтілов, О. В. Самотоєнкова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина III – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – С. 86 – 91.

Постановка проблеми. У сучасному світі наявність і доступність паливно-енергетичних ресурсів, безперебійність поставок й ефективність їх використання багато в чому визначають стійкий розвиток і енергетичну безпеку – важливу складову національної безпеки. Розвиток даної галузі

значним чином обумовлює темпи зростання, масштаби виробництва, створює всі необхідні умови для подальшого покращення умов праці і підвищення рівня життя людей.

Ринок енергоресурсів – є економічною основою будь-якої країни. Від його стану залежить кращий розвиток усіх галузей народного господарства, а також рівень життя населення країни. В нових економічних умовах паливо і енергію слід розглядати і як матеріальний ресурс, і як матеріальний фактор суспільного виробництва. Це і висвітлює необхідність дослідження та здійснення оцінки розвитку ринку енергоресурсів України.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Ринок енергоресурсів, його стан та стратегія постійно знаходиться в центрі уваги багатьох вчених-економістів. Економіко-організаційні питання розвитку ринку енергоресурсів України, оптимізації енергозберігаючої політики та інші питання, які пов'язані з економічною характеристикою ринку енергоресурсів України розглянуто в працях зарубіжних та українських вчених, зокрема: Л. Абалкіна, І. Бенько, О. Власюка, Г. Кочедикова, В. Сенчанова, В. Гобуліна, А. Качинського, А. Сухорукова, Р. Шультман, Б.З. Піріашвілі, Б.П. Чирківа, І.К. Чукаєвої, Л.О. Мелентьева, А.І. Юфи.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз останніх праць, які присвячені проблемам розвитку даного ринку, забезпечення енергетичної безпеки України показує, що однією з не вирішених частин загальної проблеми є вдосконалення організаційно-економічного механізму управління забезпечення ресурсами енергетичної безпеки України, його структури та елементів на основі обґрунтування основних напрямів розвитку ринку енергоресурсів.

Мета статті. Метою даної статті є аналіз сучасних тенденцій розвитку ринку енергоресурсів України, здійснення оцінки його основних галузей, виявлення головних проблем та дослідження можливих шляхів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Важливим завданням будь-якої країни є забезпечення суспільства енергоресурсами.

Ринок енергоресурсів займає вагомі позиції в економіці нашої держави та має всі необхідні потужності як для забезпечення власних потреб, так і для експорту електроенергії, вугілля та нафтопродуктів до країн Європи [1, с.285].

Споживання електроенергії (нетто) галузями національної економіки та населенням у 2015 році представлено на рис. 1.

Найбільшими кінцевими споживачами енергії в Україні в 2015 році стали домашні господарства (майже 33%), промисловість (32%) та транспорт (17%).

Споживання електроенергії (нетто) галузями національної економіки та населенням протягом 11 місяців 2017 року становить 107 582,1 млн. кВт-год, що на 777,9 млн. кВт-год (або 0,7%) більше

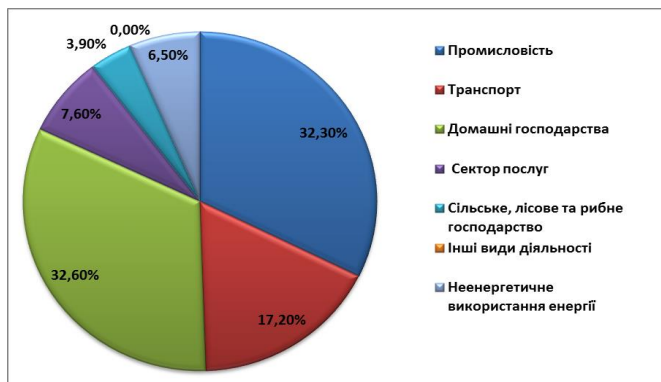


Рис.1. Споживання електроенергії (нетто) в Україні у 2015 році

У той же час, деякі споживачі зменшили споживання електроенергії, зокрема, хімічна та нафтохімічна промисловість (на 6,7%), населення (на 2,1%) та комунально-побутові споживачі (на 1,0%) [2].

Розглядаючи структуру споживання електроенергії, можемо відмітити, що питома вага споживання електроенергії в промисловості майже однакова з питомою вагою споживання на потреби для населення, що свідчить про падіння виробництва промислової продукції в Україні.

За запасами паливно-енергетичних ресурсів Україна належить до відносно забезпечених ресурсами країн світу. В Україні розвідано понад 314 родовищ нафти й газу, серед яких 57 класифікуються як середні, великі, крупні та унікальні за своїми запасами. Більшість із них перебувають на завершальній стадії розробки і характеризуються ускладненими геологічними та технологічними умовами експлуатації [3].

Використання енергоресурсів на виробничо-експлуатаційні та комунально-побутові потреби представлено на рисунку 2.

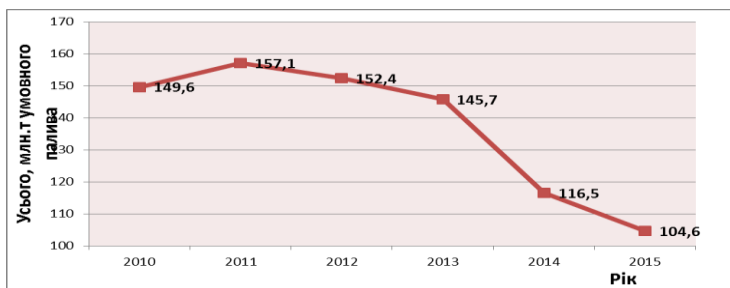


Рис.2. Динаміка використання енергоресурсів на виробничо-

експлуатаційні та комунально-побутові потреби за 2010- 2015 роки

З рисунку 2 можна побачити, що протягом 6 років, а саме з 2010 по 2015 рік спостерігається зменшення використання паливно-енергетичних ресурсів на виробничо-експлуатаційні та комунально-побутові потреби.

Не беручи до уваги наявність на території нашої країни поклади нафти, газу, вугілля, сланцевого газу, Україна є енергодефіцитною країною, тому що задовольняє власні потреби в енергоресурсах лише наполовину:

- нафти видобуває 10–12% загального споживання;
- природного газу – 20–25%;
- вугілля – 90-92% .

Україна має великі поклади газу, але найбільші газові родовища України вже перебувають на завершальній стадії використання. Газова промисловість є досить молодою і перспективною галуззю. Природний газ – найбільш ефективна паливна та хімічна сировина. Використання газу в 2 рази дешевше порівняно з нафтою . Сучасний стан даної галузі можна побачити на рисунку3.

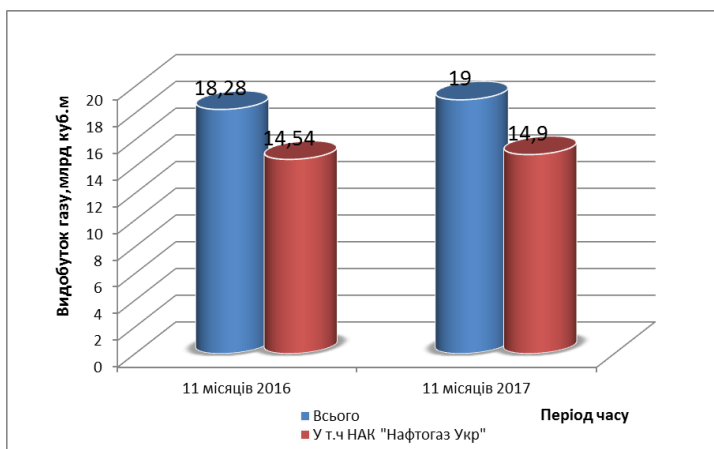


Рис. 3. Видобуток газу за 11 місяців 2016 та 2017 рр.

Таким чином, за січень-листопад 2017 року видобуток газу становив 19 000,0 млн. куб. м, що на 720,0 млн. куб. м (або на 3,9%) більше рівня відповідного періоду 2016 року, у тому числі обсяг видобутку газу підприємствами НАК «Нафтогаз України» становив 14 900,0 млн. куб. м, що на 360,0 млн. куб. м (або на 2,5%) більше, ніж за 11 місяців 2016 року.

Станом на 01.12.2017 в українських підземних сховищах знаходиться 6,1 млрд. куб. м природного газу, що на 2,5 млрд. куб. м, або на 18,9% більше порівняно з відповідним періодом минулого року.

Попри достатні поклади газу для забезпечення споживання в

Україні, через відсутність фінансування геологорозвідувальних робіт зменшуються обсяги його видобутку. Україна не має заводу з розрідження природного газу. Можливості і ресурси у шельфі Чорного моря не використовуються. Роботу над розробкою родовищ сланцевого газу, які, за прогнозами експертів, здатні забезпечити Україну газом на 30 років, не розпочато – для того, щоб видобуток цього газу вийшов на комерційні обсяги, потрібно ще 15–20 років. При цьому обсяги споживання зменшуються надто поступово, завдяки негативній тенденції розвитку промисловості проти впровадження енергоефективних методів споживання [4].

Нафтова промисловість України характеризується низькими показниками, хоча потенційні можливості видобутку та переробки нафти значно більші. Видобуток нафти з газовим конденсатом протягом січня-листопада 2017 року порівняно з січнем-листопадом 2016 року видно на рис.5.

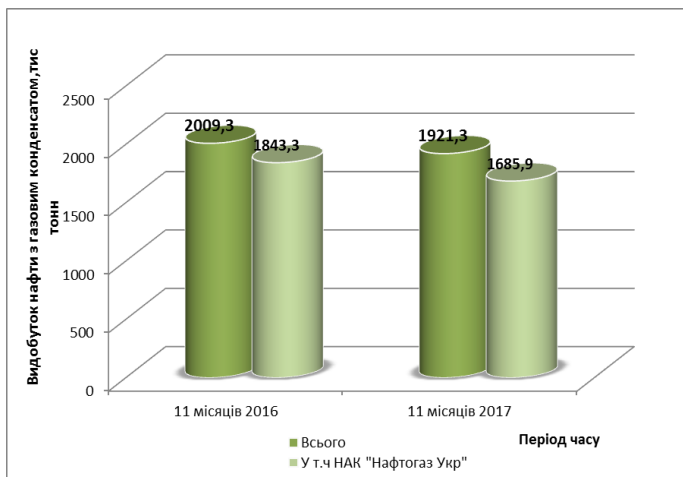


Рис. 4. Видобуток нафти з газовим конденсатом за 11 місяців 2016-17 рр.

Обсяг видобутку нафти з газовим конденсатом протягом січня-листопада 2017 року становив 1 921,3 тис.тонн та зменшився на 88,0 тис. тонн (або на 4,4%) проти аналогічного показника 2016 року, у тому числі обсяг видобутку підприємствами НАК «Нафтогаз України» склав 1 685,9 тис. тонн та порівняно з показником минулого року зменшився на 148,4 тис. тонн (або на 8,1%).

При існуючому щорічному видобутку нафти з газовим конденсатом вичерпати власні запаси Україна зможе приблизно через 60 років[5].

Висновки. Ринок енергоресурсів є одним з важливих елементів національної економіки будь-якої країни. Та, на превеликий жаль, для успішного функціонування даного комплексу в країні немає потрібних

передумов: ресурсна виснаженість, технічна відсталість, маленькі заробітні плати, найнижча інвестиційна привабливість, зовнішній борг за газ і т. д. Відновлення і розвиток ринку енергоресурсів є державними і регіональними інтересами, завдяки яким держава отримує енергетичну незалежність, енергетичні ресурси для інших галузей, а регіони нові робочі місця, інфраструктуру, підвищення якості продукції, зниження собівартості, і як наслідок-підвищення попиту на товари та послуги.

Отже ринок енергоресурсів – надважлива галузь економіки нашої держави, і тому її реформування для створення ринкових відносин, приватизації, лібералізації цін дуже відповідальний процес. На сучасному етапі завдання енергетичної галузі України – це забезпечення можливості стабільно виробляти і використовувати енергію з метою сприяння економічному зростанню країни та поліпшення рівня якості життя населення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Економічна безпека: навч. посіб. / за ред. З.С. Варналія. – К.: Знання, 2009. – 647 с.
2. Інформаційна довідка про основні показники розвитку галузей паливно-енергетичного комплексу України за листопад та 11 місяців 2017 року (за оперативними даними) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245261060&cat_id=35081
3. Офіційний сайт національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/>.
4. Крижанівській Є.І. Резерви видобутку нафта і газу // Вісник НАН України.-2006 .- № 2-с. 59-64.
5. Паливно-енергетичний комплекс України в контексті глобальних енергетичних перетворень. – К.:Українські енциклопедичні знання, 2004. – 468 с.
6. Підгорний А. З. Статистика ринків: навчальний посібник / А .З. Підгорний, О. В. Самошенко. - Одеса: АТЛАНТ, 2015. – 408 с.
7. Статистичні методи в управлінні розвитком регіону: Монографія // За заг. ред. канд. економ. наук, професора А. З. Підгорного – Одеса : ФОРМ Гуляєва В.М., 2016. – 218с.
8. Корольова, Т. С. Методологія статистичного забезпечення розвитку регіону: монографія / [А. З. Підгорний, К. В. Вітковська, О. Г. Милашко, Т. В. Погорелова, Т. С. Корольова та ін.]. – Одеса : АТЛАНТ, 2012. – 303 с

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ВИПУСК 4

Частина III

**Одеса
2018**